

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Eodem Festo SS. Trinit. Lect. 6. bipart. Benedicamus Patrum & Filium cum
sanctus Spiritu, laudemus & superexaltemus eum in sæcula. Gloria Patri,
& Filio, & Spiritui Sancto, quomodo homo sit creatus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

dius, Ardor. Sicut etiam Sol producendo radium *late Domino canticum novum, caritate Domino* non est prior radio, sed radius soli est coævus; ita *mau terra, cantate Domino, & benedicite novum e-* Pater producendo Filium non est prior Filio, sed *ma.* Vbi repetit ter vocem Domini, & vocem Can- Filii illi est coæternus. Denique, sicut sol semper generat radium, & radius semper est genitus à sole, cantus & laus nostra dedicatur: & in singulari Do- numquamque separatur radius à sole, vel sol à ra- dio; ita Pater semper generat Filium, & Filius sem- per genitur à Patre. Paterque numquam à Filio, nec Filius unquam separatur à Patre. Idem ergo Fi- lius dicitur *Lumen de lumine, & Candor lucis æ-* ternæ.

Heb. 2

altera si- militudo à sola.

In enim licet hæc vera sint, atque similitudines hæc à rebus naturalibus deducantur, tamen sola ra- tio naturalis mysterium Trinitatis non attingit sed opus est simplici & perfectâ fide sine curiosa scrutatione. Nec intelligemus mysterium illud plenè nisi quando illud videbimus sicuti est perfectâ vi- sione. Nunc audimus illud, & credimus per fidem: sicut autem audivimus, sic videbimus in civitate Domini per speciem. Tunc auferetur velum quod est ante Sancti Sanctorum, & detegetur Arca in qua tria continentur, Virga Aaronis, Tabula Legis, & Manna solitudinis. Virga designatur potentia Pa- tris, in Tabula legis sapientia Filij, in Manna boni- tatis Spiritus sancti. Modò autem abscondita sunt ab oculis nostris, & non videmus ea nisi per velum vel speculum fidei, tunc autem revelata facie, & qui- dem facie ad faciem, sed tamen non comprehendemus. Vnde dicebat S. Augustinus: *O Trinitas soli ti-* bi integrè nota. *Trinitas sancta, Trinitas superna, Trinitas invisibilis, Trinitas super- narrabilis, & superin- scrutabilis, & su- perincomprehensibilis, superintelligibilis, superessentialis, superessentialiter recuperans nos: Tres sunt qui testimonium dant in celo. Sicut enim omnem sensum, omnem rationem, omnem intelli- gentiam, omnem essentiam super- vnum sunt. Hæc est ergo Trinitas quam ceteri mus- cæ, quæ sunt in celo, quæ sunt in terra, quæ sunt in mari, quæ sunt in aquis, quæ sunt in montibus, quæ sunt in vallibus, quæ sunt in ca- celis, quæ sunt in terra, quæ sunt in mari, quæ sunt in aquis, quæ sunt in montibus, quæ sunt in vallibus, quæ sunt in ca-*

Psal. 66.

Gen. 2.8.

Soliloq.

In nova autem lege manifestum hoc mysterium fuit, tum per doctrinam Christi, qui iuberet omnes baptizari, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, tum per apparitionem & designationem, trium Domini in diversis symbolis: ita videtur S. Ioan- nis in diebus, *Tres sunt qui testimonium dant in celo. Sicut enim omnem sensum, omnem rationem, omnem intelli- gentiam, omnem essentiam super- vnum sunt. Hæc est ergo Trinitas quam ceteri mus- cæ, quæ sunt in celo, quæ sunt in terra, quæ sunt in mari, quæ sunt in aquis, quæ sunt in montibus, quæ sunt in vallibus, quæ sunt in ca-*

1. Joan. 5.

Quibus V. T. co- gnitum.

Hoc mysterium plerique in antiqua lege non fuit cognitum nisi implicite, nec ad illius fidem ex- plicitam tenebantur. Hi tamen, qui perfectiores nitatis continuatione.

Psal. 32.

Idem mysterium in Psalmis suis insinuat Sic: *Verbo Domini caeli firmati sunt, & Spiritu oris eius omnis virtus eorum.* Annon hic Trinitatis significatio? dum dicitur: *Verbo Domini, eo Patris & Filij nomina- tio, Filius enim Verbum est, & Pater per quandam appropriationem Dominus vocatur tamquam prin- cipium sine principio; dum addit: Spiritu oris eius, quid clarius ad significationem Spiritus sancti. Tri- nitatem ergo Sanctissimam ad colorum creatione concurrunt, hæc verba Prophetæ indicant. Sim- iliter Trinitatè videtur indicare dum dicitur: *Can-**

Psal. 95.

E O D E M F E S T O

Extr. 6. bipat.

Benedicamus Patrem & Filium cum S. Spiritu, lau- demus & superexaltemus eum in sacula. Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto. Sicut erat in prin- cipio & nunc & semper, &c.

Pars I. Homo

OMnes Creaturæ ad benedicendum Deum, & gloriam eius decantandam creatæ sunt. Hoc est quod Rex & Prophetæ dicunt: *Cæli enar- rant gloriam Dei, & opera manuum eius annuntiant firmamentum. Dies dicit cruciat verbum, & rex num & c.*

Dei trim- num & c.

Psal. 18. *nocti in lucis scientiam.* Quasi dicat: Enarratio glorie Dei fit sine intermissione de die & nocte per quasdam calorum linguas, quam omnes possunt intelligere. Nam de die per Solis pulchritudinem laudatur & benedicatur Deus, similiter & de nocte per ipsam stellarum lucem. Sic dies & nox sunt velut duo chori altissimi, traditi rates gloriam Dei. *Dies dicitur verbum, & nox nocti indicat scientiam.* Vnus dies peractio cursu & predicatione tradit diei frequenter verbum laudis diuine: sic & nox peractio cursu & quasi hymno decantato tradit nocti sequenti manus canendi, tradit scientiam Deum laudandi. Ingredit ergo dies & noctes choros & choros agunt Dei Creatoris laudes decantando. Torfelle & fides, tot faces & lumina vocem habeat satis intelligibilem ad excellentiam Dei predicandam: in id tot quot sunt creaturae, tot sunt voces eius laudes decantantes, cum benedicentes, ita ut qui carum clamore non excitatur, surdus sit, qui cum eis eum non benedicimus sit. Hoc est quod dicebat Sanctus Augustinus: *Domine amo te sed & caelum & terra, & omnia que in eis sunt michi clamant Domine, ut amem te, & omnibus clamant, ita ut sint in excelsis ables.* Proprietate tamen tres pueri in fornace Babylonica omnes creaturas inuocant in caelo, aere, terra, mari & abyssi, ad benedicendum Dominum, vel potius se ipsos excitant ad laudandum Deum cum omnibus illis creaturis. Quod ipsum facit Rex Propheta: *Laudate Dominum de caelo, &c.* Sic S. Franciscus aues, S. Anton de Padua pisces inuocant ad benedicendum Deum.

Interim haec omnes creaturae Deum benedicere debent & glorificare: deas tamen nobiles creaturas fecit Deus gloriae suae participes, a quibus vult specialiter benedicere & glorificari, *Angelos scilicet & Homines.* Quapropter Angeli mox a creatione sua in eius laudes erupunt, sicut testatur Dominus: *Vti erat cum me laudarent simul astra matutina, & tubilarent omnes filij Dei, quando posuimus fundamenta terrae.* Hi ammirum facie primogeniti filij Dei, mystice itellae caeli; & iubilus eorum auditus est resonans laudes Dei mox a condito orbe, quia hoc primum eorum negotium, prima occupatio & actio, benedicere Deum rerum omnium Principium & Finem. Sic qui inter Angelos firmi steterunt, cuiuscumque ordinis sint, non cessant, nec in secula seculorum vel momento cessabunt a laude & benedictione Dei. Propterea cum vidit Mater Seraphim circa thronum Dei, audiuit simul vocem eorum, vocem laudis & tubilationis: *Et clamabant alter ad alterum, & dicebant, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus exercituum, plena est omnis terra gloria eius.* Atque vultum de omnibus Angelorum choris vultum est illud Regij Vasis: *Beati qui habitant in domo tua Domine, in saecula saeculorum laudabunt te.*

Sicut porro Angelus, sic & Homo cum creatus sit diuinae participes gloriae, quam ad Deum conti-

nuo laudandum & benedicendum creatus esse censetur. Sicut enim datus est ei intellectus, ut Deum intelligat & cognoscat, voluntas ut eum diligat, memoria ut eius beneficia recolat: sic etiam datus est ei lingua & os, ut eum non solum intus, sed etiam exterius laudet & benedicat. Pro interiore benedictione dicebat Psalmista: *Benedic anima mea Domino, & omnia que intra me sunt nomini sancto tuo: Benedic anima mea Domino, & non oblitiscaris omnes retributiones eius.* Pro exteriori benedictione dicit in quod initio laudis diuinae reperit Ecclesiasticus: *omne labia tua aperies, & os meum annuntiet laudem tuam.* Et iterum alibi: *Quoniam melior est misericordia tua super vitas, labia mea laudabunt te.* Sic benedicam te in vita mea, & in nomine tuo levabo manus meas. Sicut adipe & pinguedine repletur anima mea, & labijs exultationis laudabitis os meum. Itaque sicut nullum est momentum quo Dei non fuerit homo bonitate: ita nullum vitae nostrae momentum deberet vacuum esse a Dei laude: quae si non semper sit ore, corde tamen fieri debet & opere, omnia in eius laudem & gloriam referendo, omnem intentionem, omnemque actionem ei dicando. Sic adimpletur illud Psalmistae: *Benedicam Domino in omni tempore, semper laus eius in ore meo.* Immo non solum faciendo, sed etiam patiendo benedicatur Deus, cum propter gloriam eius qui dpm patitur Christianus. Laudabant Dominum plagae & vibices, vulnera & tortiones Martyrum corporibus inflictae, dum haec propter gloriam eius animo in victo sustinebant. Quot guttae sanguinis profuse, tot erant voces Deum benedicentes: quot plagae eorum corporibus impellae, tot erant characteres Dei gloriam in precibus annuntiantes. De calice passionis bibito, nomis Dominus erat invocatio. Propterea in periona martyrum dicit Propheta Regius: *Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini invocabo, & sacrificabo hostiam laudis.* Verè hostia laudis est illa, quae preloia est in conspectu Domini moris Sanctorum eius.

Neque verò solum Deum in generali benedicere debet homo Christianus, sed etiam in specialibus factis. sanctae Trinitati debet laudes dicere, dicere de hoc est, *Patri, & Filio, & Spiritui sancto.* Quia verò S. Trinitas cum in nomine sanctissime Trinitatis, Patris, scilicet & Filij & Spiritus sancti omnes nos Christiani baptizati fuerimus, & hoc sit initium Christianismi, profitemur Deum vnum in essentia, trinum in personis, illam professionem debemus frequenter repetere cum fide, amore, & exultatione. Hoc est igitur quod hodie proponitur nobis: *Benedicamus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu laudemus & superexaltemus eum in saecula.* Quia Trinitatis iubilatio titulus mysterium primum est mysterium fidei nostrae, ideo solemnne factum specialiter ista mysterio recolendo est dedicatum, in quo omnes iubilant & exultant qui ad Patris, Filij ac Spiritus sancti visionem adspirant ac fruitionem.

Psal. 102.

Psal. 50.

Psal. 68.

Psal. 33.

Psal. 124.

Christia-

nus bene-

dicere de-

hoc est, Pa-

tri, & Filio, & Spiritui sancto.

Quia verò S. Trini-

tas cum in nomine sanctissime Trinitatis, Patris, scilicet & Filij & Spiritus sancti omnes nos Christiani baptizati fuerimus, & hoc sit initium Christianismi, profitemur Deum vnum in essentia, trinum in personis, illam professionem debemus frequenter repetere cum fide, amore, & exultatione. Hoc est igitur quod hodie proponitur nobis: Benedicamus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu laudemus & superexaltemus eum in saecula.

In illa enim beatitudo nostra consistit; & iam quodammodo inchoatur beatitudo in nobis, dum laudes Trinitatis sacro sanctae decantamus cum iubilis: quae perficitur in caelo in consummata eiusdem Trinitatis laude, quae perennabit in saecula seculorum. Illud igitur quod aded frequenter repetit Ecclesia ex iustitio Apostolorum & vsu primario discipulorum, *Gloria Patri & Filio, & Spiritui sancto*, speciali cum affectu & gaudio spirituali repetere debent Ecclesiae Filij, Sanctissimae Trinitati devoti.

Gloria Patri Creatori, *Filio* Redemptori, *Spiritus sancto* Sanctificatori.

Gloria Patri qui est à se, *Filio* qui est à Patre, *Spiritus sancto*, qui est ab utroque.

Gloria Patri cuius est Potentia, *Filio* cuius est Sapientia, *Spiritus S.* cuius est Bonitas & Clementia.

Gloria Patri tanquam Soli aeterno, *Filio* tanquam Soli huius Radio coevo, *Spiritus S.* tanquam Solis huius ac Radij ardori.

Gloria Patri qui misit Filium, *Filio* qui misit Spiritum sanctum, *Spiritus S.* qui amor est ab utroque missus.

Gloria Patri per Seraphim, Cherubim, & Thronos; *Gloria Filio* per Virtutes, Potestates, Dominationes; *Gloria Spiritui S.* per Principatus, Archangelos, Angelos.

Gloria Patri per Patriarchas & Prophetas, *Filio* per Apostolos & Martyres, *Spiritus S.* per Confessores & Virgines.

Gloria Patri per Filij sui Incarnationem, *Filio* per suam Passionem & Resurrectionem, *Spiritus S.* per donorum suorum effusionem.

Gloria Patri per fidem, *Filio* per spem, *Spiritus S.* per charitatem.

Gloria Patri qui beat triumphantes in caelo, *Filio* qui adiuvat pugnantes in mundo, *Spiritus S.* qui consolatur patientes in Purgatorio.

Gloria Patri per memoriam nostram, *Filio* per intellectum nostrum, *Spiritus S.* per voluntatem; gloria toti Trinitati increatae per creatam nostram Trinitatem.

Gloria Patri qui dat nobis esse, *Filio* qui dat nobis viuere, *Spiritus S.* qui dat nobis intelligere & operari.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto in Trinitate personae; gloria in unitate eiusdem substantiae. Illi soli sit gloria, nobis autem non debetur nisi confusio ob peccata. Haec est laus Deo gratissima, nobis maxime proficua. Haec est confessio fidei nostrae paucis illis verbis ab Apostolis usurpata, vt ex S. Basilio tradit Baronius anno Domini 325. cui Concilium Nicenum addidit: *Sicut erat in principio & nunc & semper & in saecula saeculorum*; vt retunderet Arianos dicentes: *Erant quando non erat, hoc est, erat tempus quando non erat filius.* Quos condemnat & S. Ioannes initio Evangelij sui dicens:

um, & Deus erat Verbum. Haec erat in principio. Ibi Euangelista quater repetit vocem, *Erant*, vt aduertit Symbolum.

erat, erat, erat, erat, erat, erat. Iuxta etiam erat Arianis haec confessio fidei: *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto*, ob aequalitatem quam tribuit tribus personis. Vnde quidam eorum dicebant: *Gloria Patri in Filio*, vt sic obsecutus secundas partes Filio tribuerent. Alij dicebant: *Gloria Patri per Filium in Spiritu sancto*. Quidam etiam dicebant, *Gloria Patri & Filio in Spiritu sancto*. Tertius est huius rei Nicophorus lib. 6. cap. 24. At qui confitentur unitatem & aequalitatem Filij & Spiritui sancti cum Patre iurat professi, hunc semper vnanimiter concentum tenuerunt: *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, &c.* Et hanc semper conclusionem Platimis omnibus addiderunt, quia hoc ipsum, quod his verbis comprehenditur, in omnibus Psalmis explicatur siue ampliat. Ad hoc enim tendit omnis psalmodia, omnisque oratio nostra, vt gloria reddatur Deo Patri & Vni Sanctus Franciscus ad singula Dei beneficia reddere gratias Deo per hunc iubilum, *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto*. Nec fatidatam repetitione huius versus, illumque omnibus commendabat. Quidam laicus valde teotabatur, licentiam petens vt litteris operam posset da e. Respondit ei Franciscus: *Adiice Fratrem nostrum: Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, & laudam omnem seculum scripturam*. Fecit, & omnem illam mentionem superauit.

Pium quoque inventum & praxi dignum censetur quod *Corona aut Rosarium Sanctissima Trinitatis* nominatur, nec solum à simplicioribus qui psallere non norunt, sed etiam à doctis & pijs omnibus vsurpandum est. Sicut enim in Corona aut Rosario Beatissimae Virginis ad quinque grossiores globulos quinquies *Pater noster* recitatur; ad minores vero quinquaginta etiam quinquagesies *Aue Maria* repetitur: ita recitando Rosarium Sanctissimae Trinitatis ad eisdem quinque globulos quinquies *Pater noster*, & *Aue Maria* recitatur, ad minores vero quinquagesies repetitur *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto*. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in saecula saeculorum, Amen. Sic substructum haec doxologia ad singulos globulos ioco *Aue Maria*: & facilius etiam est simplicioribus. Quod si aliqui obrepens tantum timeant repetitione continua eiusdem versus, poterunt pro deuotione sua alternis decadibus versus alternos substituere. Exempli gratia: In vna decade dicant: *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto*, &c. in altera decade dicant: *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth*: *Plena est omni terra gloria eius*. In tertia decade: *Benedicamus Patrem & Filium cum Spiritu sancto*, *laudemus & superexaltemus eum in saecula*. Sicq; alternis versibus perueniant mentem, & pietatem renouant.

IOHANNES

Rosarium Sanctissimae Trinitatis

vare in laude Sanctissime Trinitatis. Eadem enim in dictis veribus doxologia continetur, non sine fuctu pietatis ereditur repetitur. *Primo*, quia est profectio fidei Sanctissime Trinitatis contra Paganos, Turcas, Iudæos, Arianos veteres & novos. *Secundo*, quia est exercitium religionis, spei, charitatis, aliarumque virtutum. *Tertio*, quia est incrementum lætitiæ & devotionis spiritualis, præmunitionis nos contra aduersa & tentationes, & torques reddens ad difficilia omnia superanda, omnia ad laudem Trinitatis referendo, & illam nocte dieque collaudando, tam in nocte aduersitatis quam in die prosperitatis. Denique, facit ut vita nostra, licet multis miseriis intertexta, sit æmulatrix Angelicæ. Quia ipsorum officium hic usurpamus, & inchoamus Trinitatis laudes decantando. Quod officium breuiter perfectius cum illis spectamus peragere in oculis per totam æternitatem; ita ut tam vita nostra præiens quam æternitas succedens non sit aliud quam assidua Dei laus, gratiarum actio, & glorificatio, & cum Angelis exaltatio in hac laude Dei Trinitatis & Unitatis, qui est fons & auctor omnium bonorum in cælis & in cæcis. Huc spectat quod B. Ephraem dicit: *Beatus spiritus procedens, qui in utroque permanens, sanctus & inuisibilis Trinitatem unum Deum omnipotentem. Hæc tenet Aug.*

Tract. de Beati spiritus in diuino ac spirituali officio numquam est segnis, sed semper glorificat Deum. Beatus, qui in cella sua tanquam Angelus cælestis in domino castas reseruit cogitationes, suo ore collaudat eum qui omnium spirituum habet potestatem. Beatus, qui semper omnium spirituali gaudio plenus est, nec in porando suauis iugo Domini pigrescit, coronabitur enim in gloria. Hæc ille

PARS II. Ad laudem SS. Trinitatis. Prænotandum est, quod in diuino ac spirituali officio numquam est segnis, sed semper glorificat Deum. Beatus, qui in cella sua tanquam Angelus cælestis in domino castas reseruit cogitationes, suo ore collaudat eum qui omnium spirituum habet potestatem. Beatus, qui semper omnium spirituali gaudio plenus est, nec in porando suauis iugo Domini pigrescit, coronabitur enim in gloria. Hæc ille

Merito itaque hodierna die Sanctissime Trinitati consecrata, imò & omnibus diebus vite lætæ, se se extimulare debent iusti ad decantandam laudem & gloriam supercælestis illius & superlaudabilis Trinitatis, & dicere: *Benedicamus Patri & Filium cum sancto Spiritu, laudemus & superexaltemus eum in secula*, quandoquidem nihil sanctius, nihil dignius & Deo gratius nihil utilius ab homine fieri possit. Sed & huius laudis & benedictionis quæ increata Trinitati redditur, habent exemplum & incitamentum in Angelis, in Patriarchis & Prophetis in Apostolis, & Martyribus, in Confessoribus, & Episcopis, in Sacerdotibus, & Religiosis, in Virginitibus, & Puercis, in sanctis cuiuslibet Ordinis. Videamus in particulari specialem adorationem & deuotionem erga sanctissimam Trinitatem in omni Ordine sanctorum, tum ex sacris monumentis noui & veteris Testamenti, tum ex sacris Ecclesiasticis historiis, ut ad eandem excitemur.

Primo quidem nos debemus benedicere Patrem & Filium cum S. Spiritu, quia ut iam antea dictum est, benedicunt eum continua laude Angeli, & dicitur *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth*. Vnde eorum exemplo scriptum nosq; secum excitat sanctus Aug. sicque Deum alloquitur:

Laudant te Domine illi populi Angeli uero immortales, & glorificant nomen tuum cælestes uirtutes, quia non habent opus legere hanc scripturam nostram, & cognoscere te sanctam & inuisibilem Trinitatem. Vident enim faciem tuam semper, & tibi legunt sine syllabis temporum quia uelle æterna uoluntas tua legunt eligunt, & alligunt, semperque legunt, & nunquam præterit id quod legunt. Eligendo & diligendo legunt ipsam immutabilitate consilii tui, & non claudetur codex eorum, nec placabitur liber eorum, quoniam tu ipse illis hoc es & eris in æternum. O beata nimium illo cælorum uirtutes, quæ laudare possunt te sancte & purissime cum nimia dulcedine & ineffabili exultatione. Inde laudant unde gaudent, quia semper uident unde gaudere ualent & laudare. Nos uero mole carnis pressi, & procul a uultu tuo in hac peregrinatione positi, atq; per mundanas uariationes distendi, te dignè laudare nequimus: laudamus tamen per fidem, non per speciem, illi uero Angelici spiritus per speciem non per fidem. Tu es Deus Omnipotens, quem trinum in personis, & unum in substantia datatu colimus & adoramus. Patrem ingenitum, Filium de Patre unigenitum, Spiritum sanctum de uero & procedentem, & in utroque permanentem, sanctum & inuisibilem Trinitatem unum Deum omnipotentem. Hæc tenet Aug.

Secundo debemus benedicere Patrem & Filium cum sancto Spiritu, sanctam & inuisibilem Trinitatem, quia illam benedixerunt Patriarchæ & Prophetæ. Abraham enim tres uidit & unum adorauit sub arbore in conualle Mambre. Tria lata farinæ jubet committeri ut tribus instruat conuuiuium, & tamen quasi uni loquitur. *Domine si in ueni gentiam in oculis tuis. Ergo agnovit hic mysterium Trinitatis & Unitatis, adorauit, benedixit. Hæc quoque Seraphico concentu resonante Sanctus, Sanctus, Sanctus, & maiestate Domini templum implente nebula, agnovit hoc idem mysterium, adorauit, benedixit, aliisque formam hanc sibi ab Angelis traditam, quæ Deus Trinus & Unus benedicatur nobis ad exemplum & imitationem tradidit. Vnde Ecclesia à tempore Apostolorum Trifigium illud Seraphicum repetit in Missæ officio, & in finem ulque sæculi reperet, Deum trinum in petitionis tanquam abyssum sanctitatis benedicendo & dicendo Sanctus sanctus, sanctus Dominus Deus Sabaoth. Sanctus in generatione, sanctus in filiatione, sanctus in inspiratione, sanctus in creatione, sanctus in redemptione, sanctus in uoluntate, sanctus in sanctificatione. Sanctus in celo, sanctus in terra, sanctus in gehema. Sanctus in gloria, sanctus in gratia, sanctus in iustitia. Sanctus glorificans Angelos, sanctus iustificans homines, sanctus puniens demones. Sanctus in Seraphim, sanctus in Cherubim, sanctus in Thronis. Sanctus in potentia, sanctus in sapientia, sanctus in providentia. Sanctus in charitate, sanctus in misericordia, sanctus in uindicta. Sanctus in consolatione, sanctus in desolatione, sanctus in iubilatione, Sanctus*

Meditatio cap. 23.

Prouoc. 18.

Isaia. 6.

Gen. 18.

et c.

circa fideles & infideles, sanctus circa electos, etiam Episcopum Babylam eruditos in fide & sanctus circa reprobos. Sanctus in omnibus perfectionibus suis, sanctus in omnibus operibus, natus per martyrium, tormentisque eorum sanctus in omni tempore & loco, Pater, & Filius usque ad extremum spiritum assistens, siquidem & Spiritus sanctus; & ideo, & aunc & semper, nedicens Dominum, qui ex ore infantium & lactantis in saecula saeculorum benedicendus, laudandus, & superexaltandus.

3. *Pronotia & Apost.*

4. *Mart. 28.*

5. *Exempl. S. Trinit. laudanti. um per Marty. rum.*

Tertio debemus benedicere Patrem & Filium cum S. Spiritu, sanctam & indivisam Trinitatem, quia eam benedixerunt Apostoli. Hi enim tamquam Patres fidei, Christianae religionis Fundatores, Evangelicae doctrinae Magistri, Trinitatis fidem in universam Orbem tolerant Trinitatis Legati & Iurernunciij. Multi enim fuerunt, in Gallias & Germaniam missi facere tamquam ut docerent omnes gentes, baptizant e eos, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Hi duodecim sunt Multi & Praeones, qui symbolum Christianum Trinitatis gloriam decantans composuerunt, concinnarunt, concitauerunt; & omnibus qui Christianis mysterijs innuntiant eandem Trinitatis gloriam decantandam hanc formulam tradiderunt in finem usque saeculi permanendam. Tandem fidem istam & laudem Trinitatis sanguine suo confirmarunt, pro illa morte cum gaudio subeuntes. Hos secuti sunt & alij Martyres pro eadem fide Trinitatis occumbentes, non solum lingua & clamore, sed & nece & sanguine eam conuictantes, eique gloriam dantes.

Quam jucundum videre tres pueros Legionenses in Hispania contra Praesidem Romanum pro fide Trinitatis decerantes, illique imperantem: *Habemus confidentiam in Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, qui in Trinitate unum sunt, & in hac confidenter imperatores vestros & vos in agone constituti vincimus.* Sic ipsi Deum Trinum ipsi in Trinitatis fruitione exultant modo in gloria, dum tria eorum corpora simul quiescunt in cubilibus suis.

Quam jucundum etiam est audire sanctum Ambrosium cum Augustino, post Baptisimum ipsius, benedicentes Patrem & Filium cum S. Spiritu alteris verbis ex inspiratione divina compositis in hymno illo triumphante: *Te Deum laudamus Te Deum confitemur.* Qui quidem hymnus Sacro sanctae Trinitati deuotissimus & acceptissimus in finem usque saeculi in Ecclesia a Filijs sancta Sophia illustris & generosa matrona tres jus devotis cum iubilo decantabitur. Hanc hymnobiles Virgines filias suas, quarum uni nomen Fides, alteri Spes, tertiae Charitas; quae nomina piensillime & affectuosissime pronuntiarunt, tunc eis mater sancta indiderat rebus sane consona. Erant autem Fides annorum duodecim, Spes decem, fessionem, pro qua & in qua moriebantur. Sic te Charitas novem: quas cum post flammam & fornicitatem Roffensis Episcopus, sic & Edmundus Campianus Iudex capitis damnaret, exultabat Mater & Tyranno insultans exclamabat: *O me beatam, vicem gladio subjecerent in Anglia.*

Quam jucundum rursus exhibet spectaculum sancta Sophia illustris & generosa matrona tres jus devotis cum iubilo decantabitur. Hanc hymnobiles Virgines filias suas, quarum uni nomen Fides, alteri Spes, tertiae Charitas; quae nomina piensillime & affectuosissime pronuntiarunt, tunc eis mater sancta indiderat rebus sane consona. Erant autem Fides annorum duodecim, Spes decem, fessionem, pro qua & in qua moriebantur. Sic te Charitas novem: quas cum post flammam & fornicitatem Roffensis Episcopus, sic & Edmundus Campianus Iudex capitis damnaret, exultabat Mater & Tyranno insultans exclamabat: *O me beatam, vicem gladio subjecerent in Anglia.*

Postremo debemus benedicere Patrem & Filium cum sancto Spiritu sanctam & indivisam Trinitatem, quia eius rei nobis exemplum sanctae Virgines praebuerunt.

Simile denique spectaculum gloriolum exhibuit sancta Theodora, tres filios per sanctissimam Trinitatis deuota erat, ut frequenter medita-

4. *Pronotia Esise & Sacerdos res.*

5. *S. Ambr. & Aug.*

5. *Pronotia nos sanctae Virgines, S. Clara.*

meditatione illud ruminaret, & adoraret cum affectu pietatis suavissimo. Unde quantum sibi gratum foret istud obsequium voluit Deus speciali miraculo ostendere. Nam in felle dum ei pedes aperiretur, reperta sunt tres pelliculae rotundae convolutae instar triplicis nucis; erant autem ejusdem magnitudinis, ponderis, coloris, & una tantum ponderabar quantum altera, & unica scorsum tantum quantum aliae duae simul. Hoc autem erat in testimonium hujus mysterii, in quo est & qualitas in tribus personis. Sic quia & ipsa erat devotissima mysterio passionis & crucis Domini inventa fuit in corde ejus impressa imago Crucifixi cum instrumentis Dominicae Passionis, clavus, lancea, columna, spongia, funiculus, instar nervorum hinc inde in utraque parte cordis dispositis. Quapropter haec B. Clara pingitur quandoque cum bilance in manu una ponderans hos supradictos globulos, & in altera manu cum Crucifixo inculpro in corde cum instrumentis Passionis Dominicae.

Sic etiam S. Barbara tanta pietatis affectu Sacrosanctae Trinitati fuit addicta, ut cum Pater ipseus Dioscorus, vir nobilis sed Gentilis, in alta turri ob egregiam pulchritudinem eam custodiendam includisset, balneumque cum duabus fenestris tibi fieri iussisset, ipsa absente Patre tertiam addidit fenestram, & labri pavementum crucis signo quod Trinitatis professionem continet undique exornari voluit. Cumque reverens Pater de tertia fenestra inquireret, de hisque signis pavimento impressis, Virgo occasionem nata de Sacrosanctae Trinitatis mysterio & de fide illius mysterii ad salutem necessaria multis disseruit, ad illam fidem Patrem exhortans calcatis idolis Verum Patrem in impietate permanentem, & furore quodam in filiam actus, etiam proprias manus post multa tormenta in eam ijecit capite ipsam truncans; ipsa autem constantissima permansit, cum gaudio mortem obiens pro fide gloria SS. Trinitatis.

Poterat ergo ipsa dicere cum S. Augustino, possumus & nos; Invocat te Domine Deus meus casta conscientia mea, & suavis amor fidei mea, quam excussis ignorantia tenebris ad veritatis intelligentiam perduxisti. Invocat te Trinitas, beata vox clara & sincerus amor fidei mea, quam ab ipsis enutritus cinabulis illuminasti semper per illustrationem gratia tua, & quam adaugens confirmasti in me per documenta Matris Ecclesiae. Te invoco beata & benedicta & gloriosa una Trinitas; Pater & Filius & Spiritus sanctus, a quo per quem, in quo omnia; Vivens vita, vita a vivente, viventium vivificator; Unus a se, unus ab uno, unus ab ambobus; a quo, per quem, & in quo beata sunt omnia quae cumque beata sunt. Te decet laus, te decet honor, te decet hymnus. Tibi omnes Angeli, tibi coeli & universae potestates laudes indefinenter concingunt. Te omnis creatura magnifica, omnis spiritus laudat. Prophetae & Patriarchae Apostoli & Martyres, Sacers-

Rational. Evang.

dores & Confessores, Virgines & omnes electi tibi laudes dicunt, & ideo & nos cum illis te benedicere peroptamus pro modulo nostro in hac valle miseriarum, & tandem laudare & superexaltare perfectius in saecula saeculorum.

FESTO VENERAE SACRAM.

Luc. 7

Lubilate Deo omnis terra, servite Domino in laetitia, &c. Psal. 99.

Siquam propter aliquod beneficium Deo debetur gratiarum actio cum júbilo & exultatione, cum humili subiectione & adoratione, maxime haec debetur propter beneficium nobis praestitum in institutione Sacramenti Eucharistici. Est enim illud beneficium inter primaria recensendum, per quod se ita nobis communicat Deus noscitur, ut alius, archiusque non possit. Non potuit se divina bonitas communicare sublimis, quam naturae nostrae divinam suam personam uniendo, ne nos divinitatis suae faceret participes, quod fecit per incarnationem. Ut autem non solum illa natura quam in individuo assumpsit tanti boni participes ferret, sed etiam ad omnes divinae naturae consortium admirabili modo extendere, vult omnibus uniri & incorporari, seipsumque totum cum tota humanitate & divinitate sua communicat in hoc Sacramento, ut nos desiceret & sibi conjungat; incorporeosque & consanguineos efficiat, ad germanissimam usque societatem, ut loquantur sancti Patres. An poterat magis charitatem exprimere, quam tali divinae unione, per quam sua nos reficit substantia & divinitate? Ideo cum istud Sacramentum instituit, dicit Evangelista: Cum dilexisset suos, in finem dilexit eos; idque verum est non solum quia in finem vitam dilexit, sed maxime quia tunc dilectio in Eucharistici Sacramenti institutione sese ita manifestavit, ut Deus sacri amoris & dilectionis eam aliquo majore testimonio declarare non potuerit, nec ultra possit. Haec est igitur Coronis perfectissima amoris perfectissimi: haec Columna triumphalis dilectionis, cui signi illud potest; Non plus ultra, ut alibi diximus.

Lubilitatio Eucharistica Ps. 99. in tres partes dividitur.

Ioan. 13.

Merito igitur cum Propheta Regio hodie omnes invitamus ad jubulum & laetitiam, ad adorationem & reverentiam, ad obsequium servitutis, & gratiarum actionem, ad contemplationem eminentis hic divinae misericordiae & suavitatis, ad hymnum & laudem divinitatis. Hoc est quod singularis verbis repetitur; Lubilate, servite in laetitia, introite in exultatione, consistimini illi, laudate quoniam suavis est misericordia eius. Sed videamus, & explicemus singula, hodie & quae festivitati applicemus, sicque nos ipsos ad laudem exhortemur.

Primo igitur dicit Propheta, & nos cum illo idem hodie dicimus: Lubilate Deo omnis terra.

PARS I. Quae sit Lubilitas.

Aaaa

Btt